

Kripteszközök és szolgáltatók – kérdések és válaszok (2024. május 7.)

1. Mi az a kriptoeszköz?

A kriptoeszköz olyan érték vagy jog digitális megtestesítője, amely osztott főkönyvi technológia (distributed ledger technology, DLT) vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható.

2. Milyen szabályok vonatkoznak a kriptoeszközökre itthon és az EU-ban?

A kriptoeszközökkel kapcsolatos uniós szabályozás gerince az EU [2023/1114. európai parlamenti és tanácsi \(ún. MiCA\) rendelet](#)ében olvasható, ami Magyarországon is közvetlenül hatályos és közvetlenül alkalmazandó. Itthon a 2024. április 10-én elfogadott [2024. évi VII. törvény a kriptoeszközök piacáról \(ún. Kriptotv.\)](#) tartalmaz fontos kiegészítő részletszabályokat. A MiCA stablecoinokra vonatkozó részei 2024. június 30-tól, egyéb előírásai 2024. december 30-tól alkalmazandók.

A MiCA mellett 2023 júniusban lépett életbe a pénztátalásokat és egyes [kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokról szóló módosított uniós rendelet](#) (FTR) is. Ez lehetővé teszi a kriptoeszközök átutalásának nyomon követését (a korábbi rendelet szerint erre csak a pénztátalásokra vonatkozóan volt mód) a pénzmosásra vagy terrorizmus-finanszírozására való esetleges felhasználásuk megelőzése, felderítése érdekében.

A szakmai ismereteket és tapasztalatokat illető részletszabályokat Magyarországon kormányrendelet, az ügyféllel kötött szerződéses kapcsolatra vonatkozó szabályokat pedig MNB-rendelet szabályozza majd.

3. Mi a MiCA célja?

A MiCA célja, hogy európai szinten egységesítse a kriptoeszközökre, kibocsátókra, felajánlókra és a szolgáltatókra vonatkozó szabályokat, mérsékelje a pénzügyi stabilitást veszélyeztető kockázatokat, védelmet nyújtson a befektetők számára. Eközben a rendelet ne fojtsa meg az innovációt a pénzügyi szektorban.

4. Ki látja el a kriptopiac felügyeletét?

A kriptopiac felügyeletét Magyarországon a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (MNB) látja el.

5. Milyen típusú kriptoeszközök vannak?

A piacon több felosztás is ismert. A MiCA ezekkel szakít és négy új típusba sorolja a kriptoeszközöket: eszközalapú tokenek, elektronikuspénz-tokenek, egyéb kriptoeszközök (utóbbi pl. a Bitcoin), illetve felhasználói tokenek (ún. *utility token*).

6. Mi az az eszközalapú token (asset-referenced token – ART)?

A kriptoeszközök olyan típusa, amely nem elektronikuspénz-token, és amely stabil érték fenntartására törekszik azáltal, hogy másik értékhez vagy joghoz, vagy ezek kombinációjához van

kötve, beleértve egy vagy több ország jegybankja által kibocsátott hivatalos pénznemet (úgynevezett fiat pénz) is. Röviden összefoglalva olyan kripto, aminek az árfolyamát megpróbálják egy fiat pénztől eltérő eszközhöz, vagy eszközökhöz rögzíteni.

7. Mi az az elektronikuspénz (e-pénz) token?

A kriptoeszközök olyan típusa, amely stabil érték fenntartására hivatott azáltal, hogy egy ország jegybankja által kibocsátott hivatalos pénznem (úgynevezett fiat pénz) értékéhez van kötve. Röviden összefoglalva olyan kripto, aminek az árfolyamát megpróbálják egy fiat pénzhez rögzíteni.

8. Mi az a stablecoin?

Olyan kriptoeszköz, amelynek fő célja a csereeszközként való használat, miközben jellemzően valamilyen eszközhöz van rögzítve az árfolyama. Az eszközalapú és az e-pénz tokenet együttesen stablecoinnak nevezzük.

9. Mi az a felhasználói token (utility token)?

Olyan egyéb típusú kriptoeszköz, amely a kibocsátó termékéhez/szolgáltatásához való hozzáférést biztosítja. Lehet például „tokenizált” voucher vagy bérlet. A MiCA rendelet szerint ezek kibocsátói alapvetően nem kötelesek fehér könyvet (*white paper*) készíteni hozzájuk.

10. Mi az általános kriptoeszköz?

Minden olyan kriptoeszköz, ami nem minősül se eszközalapú, se e-pénz tokennek (stablecoinnak), például a Bitcoin.

11. Mi az a fiat pénz?

Olyan pénz, amelyet kormányok, központi bankok bocsátanak ki, szabályozzák a forgalomban lévő pénz mennyiségét. Fedezetét azonban nem tárgyi dolog (pl. arany) adja, hanem a gazdaság teljesítménye. Jelenleg ilyen csaknem az összes modern pénz.

12. Mi az a DLT?

Distributed ledger technology, azaz osztott főkönyvi technológia, amely lehetővé teszi, hogy a meghatározott szabályok és eljárások alapján elfogadott és validált tranzakciókat a hálózat valamennyi szereplője tárolja, azokhoz kötődően adatot cseréljen, egy harmadik központi fél közreműködése nélkül.

13. Mi az a blokklánc (blockchain)?

A blokklánc olyan DLT, ahol a tranzakciókat kriptográfiai megoldásokkal blokkonként kapcsolják egymáshoz, ezzel láncot hozva létre, így szavatolva a tranzakciók valódiságát és sérthetetlenségét. Előfordulnak olyan DLT megoldások is, ahol az adatokat nem blokkokba rendezik, hanem tranzakciók hitelesítése után a hálózati szereplők egyenlegeit megfelelően frissítik.

14. Mi az a DeFi (decentralized finance)?

A decentralizált pénzügyek (DeFi) a hagyományos és új pénzügyi szolgáltatások nyújtására irányuló – jellemzően közvetítők nélküli - alkalmazások területe az osztott főkönyvi technológiát alkalmazó, nyilvános hálózatokon. További információk [itt](#) érhetők el

15. Mi az a fehér könyv (white paper)?

A kriptoeszköz kibocsátója a MiCA rendelet alapján egy alapidokumentumban, közérthető nyelven bemutatja a saját tevékenységét (termék, szolgáltatások), a nyilvánosságnak felajánlani kívánt kriptot, a felajánlás célját, menetét és külön kiemeli a kockázatokat is. Tulajdonképpen egy kibocsátói kézikönyv az adott projekthez.

16. Ki bocsáthat ki és forgalmazhat kriptoeszközt?

A MiCA rendeletnek megfelelően kizárólag uniós székhellyel rendelkező jogi személy kínálhat nyilvános ajánlattétel keretében kriptoeszközt, vagy vezethet be kriptotőzsdére. A stablecoinok kibocsátóinak és a kriptoeszköz-szolgáltatóknak szigorú prudenciális és fogyasztóvédelmi szabályoknak kell megfelelni különösen a tőke, likviditáskezelés, a befektetői jogok, együttműködési képesség és a felügyelet tekintetében is. Az EU-n belül egy uniós székhellyel rendelkező kibocsátó vagy szolgáltató határon átnyúló szolgáltatást is kínálhat.

17. Hol juthatok kriptoeszközhöz?

Kriptoeszközt sokféleképpen szerezhetünk, de jellemzően vásárolni, vagy váltani szoktuk azt. A legbiztonságosabb és leginkább felügyelt módja a váltással foglalkozó kriptoeszköz- szolgáltatóknál (ide tartozik a kripto ATM is), vagy a központosított kriptovaluta tőzsdéken (Centralized Exchange, vagy rövidítve CEX) történő vásárlás. Itt a felhasználó a regisztráció és ügyfélazonosítás után bankkártyával, vagy utalással fiat pénzt tud feltölteni a fiókjába, amit aztán kriptoeszközre válthat és kereskedhet vele.

Ezen kívül vannak olyan decentralizált tőzsdék (Decentralized Exchange, vagy rövidítve DEX) ahol közvetlenül lehet kriptoeszközt kriptoeszközre cserélni. A legkevésbé felügyelt módja pedig a személyközi csere (Peer to Peer, vagy rövidítve P2P) tranzakciók, amikor két fél megegyezik a cseréről.

18. Mennyire kockázatosak a kriptoeszközök?

A kriptoeszközök rendkívül kockázatosak lehetnek. Ennek oka több tényezőre vezethető vissza:

- **Nagy volatilitás:** A kriptopiac jellemzően nagyon ingadozó, ami azt jelenti, hogy az árak gyorsan emelkedhetnek vagy eshetnek.
- **Csalások, átverések:** A jelenlegi kriptopiacokon még csalások, átverések, árfolyam manipulációk jelen vannak és kockázatot jelentenek.
- **Biztonsági kockázatok:** A kriptoeszközökhöz kapcsolódó infrastruktúra, például az azokat tároló digitális tárcák kiberbiztonsági fenyegetéseknek vannak kitéve, és ha egy tárcát feltörnek vagy elveszíti valaki a hozzáférést, az eszközök visszaszerzése nem lehetséges.

- **Projekt kockázatai:** Sok kriptoprojekt, vagy új szolgáltatás indul, de nem minden válik sikeressé. Néhány kudarcot vall, ami befolyásolja a befektetők eszközeinek értékét.

Fontos mindig megfontolni a kockázatokat, és csak olyan összegeket érdemes befektetni, amelyek tekintetében a befektető megengedheti magának a veszteséget. Egyúttal a white paper alapos megismerése nagyon fontos. Amennyiben valami nem világos, merjünk bátran és részletekbe menően kérdezni a lehetséges kommunikációs csatornákon (pl. email, azonnali üzenetküldő alkalmazások vagy egyéb közösségi média). Amennyiben nincs ilyen kommunikációs csatorna, nem hajlandóak válaszolni, vagy továbbra is maradtak nyitott kérdések, megfontolandó a projekt elkerülése.

19. Mi az a rug-pull?

Egy kriptoeszközökhöz kapcsolódó csalásforma, ahol az elkövetők új – megbízhatónak tűnő – protokollt hoznak létre és jellemzően új kriptoeszközt bocsátanak ki, amelyet aztán intenzíven reklámoznak, majd az összegyűjtött ügyféleszközök ellenértékét kiszippantva eltűnnek.

20. Hogyan ismerhetem fel a rug-pull-t?

Legtöbbször kellő információkkal rendelkezve kikerülhetők a csalások. Ez esetben is elsődlegesen a white paper (a projekt alapidokumentuma) megismerésével lehet információkat szerezni. Fontos utánajárni annak is, hogy kik vannak a projekt mögött (hirdetők, reklámozók). Érdemes a projekthez kapcsolódó közösségi média felületeket (pl. Facebook, X (korábbi Twitter)) és a kapcsolódó fórumokat (pl. Telegram, Signal, Discord csoportok) és nagyobb kriptós weboldalakat figyelemmel kísélni.

Azt is érdemes ellenőrizni, hogy ki birtokolja az új kriptoeszközök többségét. Ha egy kézben, vagy egy csoport tulajdonában van a tokenek több mint 20%-a, akkor lehetséges, hogy kiszállásukkor súlyosan leértékelődik az eszköz árfolyama.

21. Hogyan fizethetek kriptoeszközzel? Lehet-e értük venni például autót?

A kereskedő döntése, hogy elfogad-e adósság kiegyenlítésére kriptoeszközt, de hangsúlyozandó, hogy jogszabályi kötelezettsége erre nincs. A pénzre váltás legegyszerűbb módja a CEX-en történő eladás, amiért a CEX az általunk megadott számlára kiutalja a kriptoeszköz ellenértékét fiat pénzben. Léteznek már olyan megoldások is, amelyek az online vásárlás végén, a fizetésnél, lehetővé teszik kriptoeszközzel a kosár tartalmának a kifizetését. Ilyen szolgáltatást nyújt például a [Stripe](#). Továbbá van lehetőség P2P tranzakcióban megegyezni a feleknek például egy autóvásárlás esetén, de ez partnerfüggő.

22. Mitől függ(het) a kriptoeszköz árfolyama?

Az ilyen eszközök árfolyamingadozása sokszor jelentős és kiszámíthatatlan. Az árat leginkább a kínálat és a kereslet határozza meg. Sok csalás esetében a kínálat nagy része a kibocsájtónál összpontosul, és amikor már megjelent a kereslet, a kibocsájtó hirtelen sok tokenet piaci áron elad, ami hirtelen nagy esést eredményez a token árában. Sok fehér könyvben olvashatunk a tokenek számáról, elosztásáról, fejlesztési tervről, ezeknek az ismerete csökkentheti a kockázatot.

23. Hogyan tárolhatók a kriptoeszközök?

Kriptoeszközöket tárolhatunk letétkezelő pénztárcákban (*custodial wallet*, vagy *hosted wallet*) ilyeneket biztosítanak például a kriptotőzsdék. Itt a szolgáltató tárolja a kriptoeszközünket. Abban az esetben, ha a szolgáltató nem megfelelően működik, elveszíthetjük az összes rajta tárolt kriptoeszközünket. Erre példa az [Mtgox](#) és az [FTX](#) tőzsde bukása. A másik nagy csoport a nem letétkezelő pénztárca (*non-custodial wallet*, vagy *self-hosted wallet*) amiért csak a tulajdonosa felel. Ezeket a tárcákat tekinthetjük úgy is mint egy széf, amiben a kriptoeszközeinket tárolhatjuk. Ilyen pénztárcák lehetnek online alkalmazások, vagy különböző hardveres megoldások (pl. pendrive).

24. Kihez fordulhatok kriptoeszköz-szolgáltatókkal kapcsolatos panasz esetén?

A MiCA értelmében a kriptoeszköz-szolgáltatók kötelesek személyes, telefonos, írásbeli lehetőséget biztosítani ügyfeleik számára panasztétel esetére. Fogyasztóvédelmi ügyekben kötelesek fogyasztóvédelmi kapcsolattartót kijelölni, akinek személyét az MNB felé is jelezniük kell. A panaszkezelés alapesetben (ettől eltérő megállapodás hiányában) magyar nyelven történik. A panaszos ügyfélnek elsőként a szolgáltatóhoz kell fordulni a panaszával.

25. Kell-e adózni a kriptoeszköz-jövedelmek után?

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 67/C §-a értelmében a kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelemnek minősül a magánszemély által kötött kriptoeszközzel végrehajtott ügylet(ek) alapján az adóévben elért ügyleti nyereség, így 15% adó terheli. További szabályokat is e paragrafus tartalmaz.